

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Mennta- og menningarmálaráðun.
Sölvhólgötu 4
101 Reykjavík

Reykjavík 4. febrúar 2021

2101033SA KB
Málalykill: 00.64

Efni: Umsögn um drög að stefnu um félags- og tómstundastarf, mál nr. S-3/2021

Mennta- og menningarmálaráðuneytið hefur kynnt til samráðs fyrstu drög að stefnu um félags- og tómstundastarf barna og ungmenna til ársins 2030. Stefnunni er ætlað að sýna með hvaða hætti mennta- og menningarmálaráðuneytið ætlar að styðja við skipulagt félags- og tómstundastarf.

Tilfni stefnumótunarinnar er aukin krafa um gæði og öryggi í skipulögðu félags- og tómstundastarfi og framtíðarsýn fyrir málaflokkinn með vísun í Barnasáttmála SP og tilmæla ráðherranefndar Evrópuráðsins til aðildarríkja um æskulýðsstarf.

Almennt

Sambandið telur jákvætt að mennta- og menningarmálaráðuneytið setji fram stefnu í málaflokknum enda þátttaka barna og ungmenna í íþrótt-, æskulýðs- og tómstundastarfi staðfest sem mikilvægur þáttur í uppvexti þeirra og talinn draga úr líkum á því að þau leiðist út í óheilbrigða lífnaðarhætti.

Þá tekur sambandið almennt undir þær áherslur sem birtast í stefnuþrógunum.

Aðgerðir, fjármögnun og innleiðing

Þó að framtíðarsýn og markmið stefnunnar séu góð er óhjákvæmilegt að setja þann fyrirvara að árangur af stefnumótunarstarfi ræðst fyrst og fremst af þeim aðgerðum sem ráðist verður í til að ná markmiðum stefnunnar, því fjármagni sem til þeirra verður varið og vel skilgreindri ábyrgð á framkvæmd og innleiðingu.

Samkvæmt stefnuþrógunum verður sérstakt samráð um aðgerðir síðar og leggur sambandið mikla áherslu á að koma að þeirri vinnu strax í upphafi.

Athugasemdir við einstaka þætti stefnunnar

Æskulýðslög og hugtakanotkun

Heiti stefnunnar er „Stefna um félags- og tómstundastarf.“ Í stefnunni kemur fram að hún taki mið af æskulýðslögum nr. 70/2007 og er hugtakið *æskulýðsstarf* notað í tilmælum ráðherranefndarinnar til aðildarríkja. Að mati sambandsins er það hugtak meira lýsandi fyrir þann málaflokk sem stefnunni er ætlað að taka til en hugtakið félags- og tómstundastarf. Það síðarnefnda er iðulega nátengdara þeim

tómstundum og félagsstarfi sem fram fer innan veggja skólans eða í tengslum við skólastarf á meðan æskulýðsstarf hefur mun víðari skírskotun eins og fram kemur í 2. gr. æskulýðslaga. Í öllu falli er nauðsynlegt að samræma hugtakanotkun og skilgreina þau svo ekki fari milli mála til hvaða starfsemi stefnunni er ætlað að taka.

Þá telur sambandið nauðsynlegt að æskulýðslög verði tekin til heildarendurskoðunar, þar sem stefnan byggir á þeim lögum, enda hefur mikil þróun átt sér stað frá því að lögin voru sett. Sem dæmi má nefna að meta þarf aldurskilgreiningu upp á nýtt þar sem mjög margir eru farnir að bjóða upp á skipulagt starf fyrir börn á leikskólaaldri og jafnframt ástæða til þess að skoða efri aldursmörkin í samhengi við inntak stefunnar.

Framboð og inntak félags- og tómstundastarfs

Samkvæmt fyrsta markmiði í kafla um framboð- og inntak félags og tómstundastarfs skal mennta- og menningarmálaráðuneytið styðja við fjölbreytt framboð félags- og tómstundastarfs sem er mótað út frá hagsmunum og á forsendum barna og ungmenna, þörfum þeirra og samfélagsins á hverjum tíma. Að mati sambandsins þarf að vera skýrt að hér sé ekki eingöngu átt við þarfir barna og ungmenna almennt séð heldur sé einnig átt við þarfir sérstakra hópa s.s. barna af erlendum uppruna en úttektir sýna að sá hópur tekur ekki þátt í skipulögðu félags- og tómstundastarfi í sama mæli og aðrir hópar. Ástæða er til að skýra þetta víðar í stefnunni þar sem fjallað er um jafnt aðgengi að félags- og tómstundastarfi.

Þá bendir sambandið á að samkvæmt markmiði átta í sama kafla er lögð áhersla á að samsetning hópa sé fjölbreytt hvað varðar bakgrunn og reynslu en ekki er ljóst við hvaða hópa er átt í því samhengi.

Rekstrar- og starfsumhverfi félags- og tómstundastarfs

Í upphafsorðum kaflans um rekstrar- og starfsumhverfi félags- og tómstundastarfs segir að slíkt starf geti verið skipulagt af frjálsum félagasamtökum, sveitarfélögum eða stofnunum. Í því samhengi bendir sambandið á að starfsemi sem flokka má sem félags- og tómstundastarf eða æskulýðsstarf getur einnig verið á höndum einkaaðila t.d. rekstur dansskóla og fleiri tómstundatilboða.

Í sama kafla kemur fram, sbr. markmið fjögur, að forsenda öflugs starfs sé að aukin fjárframlög til reksturs séu tryggð og jafnræðis gætt við úthlutun fjármagns. Ekki er nánar útfært hver á að veita frekari framlög og til hverra. Þar sem ekki liggur fyrir greining á fyrirliggjandi fjármagni til æskulýðsstarfs eða þörf á auknu fjármagni telur sambandið eðlilegra að notað verði orðalagið *Fjárframlög til reksturs eru tryggð*.

Að lokum

Eins og fram hefur komið telur sambandið jákvætt að unnið sé að stefnu um félags- og tómstundastarf. Hins vegar á eftir að útfæra aðgerðir og kostnaðarmeta þær og því erfitt að leggja mat á fyrirhugaða virkni stefnunnar. Sambandið leggur höfuðáherslu á að hafa aðkomu að komandi vinnu við forgangsröðun og mótun aðgerða sem og að kostnaðarmati þeirra.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri